

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice št. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — **Inserati:** šeststopna peti-vrsta 4 kr., pri večkratnem pojavljanju daje se popust. — **Velja za Ljubljano v upravnishvu:** za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. **Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 86 kr.**

Štev. 77.

V Ljubljani v torek, 7. aprila 1885.

Tečaj II.

Kdo je kriv?

Temni, z gromom in bliskom preteči oblaki na vshodno-azijskem obzoru se še niso razpršili. Pred nekolikim časom bilo je pač videti, kakor bi se hotelo zjasniti nebo; uže so prodirali sim in tja solnčni žarki skozi tanke oblake, uže je bilo slišati na vseh straneh, kako se izraža up in nada, da se stvari v Aziji srečno razmotajo, da ne bode prišlo do prelivanja krvi med obema mogočnima tekmečema na azijskem pozorišču, kar se oblaki zopet zgosté in nebo zagrne se vznova v črno temó.

Prašenje, se li bode prepír, ki je nastal na afganski meji med Anglijo in Rusijo, mirnim pótém odstranil, je danes težje rešiti, kot kedaj poprej. V zadnji seji angleškega parlamenta izjavil je lord Hartington, da se o pogajanjih, ki se sedaj vršé med Anglijo in Rusijo, ne da razpravljati, kajti kak nepremišljen izraz znal bi se napak razumeti in mirno razvozljanje stvari na ta način preprediti se. Iz teh besedij razvidno je, kako kočljiva da je postala zadeva. Angleško ljudstvo mora ostati še nadalje v negotovosti, viseti mora še dalje med strahom in upom. Da taka nejasnost duhove še bolj razburja, je umevno, in sicer tem bolj, ker se na obeh straneh pridno oborožuje. Rusi stojé kaka dva dneva od Herata oddaljeni po polnem za boj pripravljeni in ne bode jim težko, ako pride na to, v kratkem postaviti celo armado na noge. Anglija pa zbira svoje moči v toliki meri in s tako hlastnostjo, kakor bi sploh o miru več govora ne bilo. Kedo naj pri teh razmerah še upa, da ne bo prišlo do prelivanja krvi? Javno menenje

v obeh mogočnih državah tudi nikakor več ne veruje zagotavljanjem, ki se proglašajo od vladne strani, da je še upati na sporazum. Angleško kakor rusko časopisje govori zeló odločno in energično. Od ene strani kot od druge podtika se nasprotniku, da je vse pogajanje le navidezno, da se s tem ne namerava nič družega, nego stvar kolikor mogoče zavleči, in čas porabiti v to, da se preskrbi vse, kar je potrebno, da se potem s tem večjo močjo vdari na sovražnika.

Sicer je zeló verjetno, da bise na Angleškem kot v Rusiji višji krogi za sedaj res še radi izognili nevarnemu boju, o kojega posledicah se sedaj še nič gotovega izreči ne dá in ki bi znal tej ali oni državi ali pa tudi obema postati usoden. Mogoče, da državniki obeh velevlástij res odkritosrčno delujejo na to, da se ohrani mir in da oboroževanje res ne pomeni nikake nevarnosti, da se temveč le iz gole previdnosti vrši; vendar tajiti se ne dá, da je cela zadeva, jako opasna in da je položaj resnejši, nego kedaj poprej. Ta nezaupnost drug proti drugemu, ki se tako glasno izraža v javnem menenju v obeh državah, nikakor ni po tem, da bi nas navdala s posebnim optimizmom. A ta stvar ostane negotova in nevarnost trajala bo tako dolgo, dokler niso natanko določeni vzroki, iz kojih se je porodil ves ta prepír. Ena obeh držav se mora udati, mora priznati zahtevo druge kot opravičeno. Dognati se mora pred vsem vprašanje: Kako je nastal prepír, kedo ga je povzročil, z drugimi besedami; kedo je prestopil dovoljene meje, kedo mora tedaj umakniti se nazaj? To vprašanje, kedo da je kriv temu prepíru, se je tudi uže vsestransko razmotrivalo, a povoljno rešilo se do sedaj ni.

Ad angleške strani predbacivalo se je Rusom, da so oni vse to zakrivali, ker se baje niso zmednili za obstoječa določila v zadevi afganske mejne komisije in so tako svojo besedo prelomili. Ali Rusi proti tej trditvi odločno protestujejo. Po ruskih izjavah leži krivda na angleški strani. Ti bili bi imeli, tako se naglašá, poslati na mesto prepíra komisijo za uravnanje mej, a mestu te prišel je tja močen vojaški oddelek. Kedo ima prav? Istina je, da je afganski emir posedel s svojimi vojaki nekoliko krajev ob meji, kojih do sedaj ni bil še nikdo vzel v posest, da se je tedaj od te strani nekoliko grešilo. Vpraša se tedaj, je li emir storil to iz lastnega nagiba, ali so stali Angleži za njim s svojim svetom. Ako bi bilo zadnje res, potem bi vsekako bila krivda na strani Angleške, da-si ni neverjetno, da je emir čisto sam iz sebe tako ravnal, hoteč porabiti lepo priložnost ter okoristiti se na ta ali oni način. Da mu ne upa nobena obeh držav na prste stopiti, je umevno, kajti emiru zameriti se, bilo bi toliko, kakor spraviti se ob zeló dobrega zaveznika. Ravno vsled tega pa je za Angleško položaj zeló težaven. Kako naj dokaže, da je emir prodiral iz lastnega nagiba naprej? Drugače bi to ne šlo, kakor da ga sama sili na to, da se zopet umakne. A ravno s tem pa bi Anglija zamerila se emirju in prišla bi ob ves vpliv v Afganistanu, ki ga je do sedaj tam imela. Ob jednom pa bi s takim postopanjem provzročila, da bi se emir vrgel Rusom v naročje, in večjega vspeha si Rusi niti želeli ne morejo. Ako se to zgodi, potem so jim odstranjene vse ovire, potem ne stavijo se jim pri njih prodiranju v Aziji nikake zapreke več na pot. Vse to razvidijo možje, ki stojé v Londonu na vladnem kr-

Listek.

Ženstvo v življenji in pravu starih Slovanov.

(V ljubljanski čitalnici predaval dr. Janko Babnik.)

(Konec.)

V hiši ter pri domačih poslovih bila je žena prava vladarica. Tam je gospodovala na strani svojega moža, kakor še danes Slovanka gospoduje, izrejala ter odgojevala je otroke. Ljubezen žene do svojega moža pa je takó velika in izključljiva, da je v prastarih časih, kakor pri Indih in starih Germanih, tudi pri Slovanih žena, kadar je mož umrl, smrt storiti morala. Njen gospodar, edini, za katerega je smela čutiti, je umrl, torej tudi njej ni bilo več živeti.

Poleg mnogo drugega, kar sem uže prezreti moral, preostalo bi mi še posebno razpravljanje vprašanj: kako da je bilo urejeno v zakonu, kako da je bilo dedno pravo itd., pa bojim se, da bi predavanje, ki je imelo biti v svojem početku himnus na Slovanke, končalo v suhoparno juridično razpravo. Opustim torej to ter hitim k koncu.

Skušal sem vam, slayna gospóda, pokazati položaj, stanje slovanske žene v stari dóbi ter

sem se pri tem večkrat oziral na sedanost, kar sem storil posebno takrat, kadar sem podpiral svoje mnenje z dokazi iz narodnih pesni, pravljic, pregovorov, v katerih nam je toliko starinskih običajev ohranjenih. Kdor pojave narodnega življa, katere nahajamo v tradicionalni literaturi, nekoliko pozná, mi menda ugovarja, da slika, katero sem skušal naslikati pred duševnim vašim očesom, ni resnična, da je položaj žensk pri Jugoslovanih dandanes mnogo slabejši, nego bi se po mojih besedah sklepati moralo. Dovolite mi o tem še par besed. Če današnje stanje Jugoslovank — samo ob sebi se razume, da imam le prosti narod v mislih, ker o prebivalcih mest in trgov ter njihovih običajih velja, kar pravi stari naš Valvazor: „die sitten aber der edelleute und bürger sind, sowohl als ihre gebräuche weit anders beschaffen und so manierlich, wie anderer wohlgesitteter völker ihre: weswegen wir dieselben einer besonderen erzählung unnöthig erachten“ — ako toraj vzamemo v poštev stanje žen med jugoslovanskimi narodi, treba je ločiti Slovence in veliki del Hrvatov od prebivalcev bivše krajine in te spet od prebivalcev tistih dežel, ki ali še so ali so bile nedavno pod turško oblastjo. Pri Slovencih in velikem delu Hrvatov, barem pri Kajkovcih, ni

stanje žensk slabše nego pri zapadnih narodih. Drugačno pa je dandanes stanje ženstva po večjem delu ostalih jugoslovanskih pokrajin. Tam je žena, barem po našem čuvstvu, prava robinja, kar se njenih opravkov in dolžnosti tiče. Možu je povsema podložna. „Žena jezik za zube, kad muž govori“, je jedna izmed bolj nedolžnih prislolic, da hujših ne omenjam. Ako se oziramo po ostalem slovanskem svetu, ne najdemo ne v starejših ne v novejših časih enakega slabega stanja. Kako si toraj to izjemo tolmačimo? Za bivšo Krajino je znano, kaj da je tamošnje ljudstvo moralno desorganizovalo. Za turške pokrajine — v širšem pomenu — pa je večni boj z Turčinom razlog za to, da je nazadnje le moška moč, le bojna slava pomenljiva postala. Tudi so na narodovo mišljenje turški nazori o ženstvu uplivali, vsaj se je celo nek narodni pesnik toliko turškega mišljenja navzel, da smatra za „čudo ženske savršenosti, ako je devojka u kavezu rasla, pa ne pozna ni sunca niti mjeseca, niti znade, na čem žito raste.“

Če tudi na vse to ozir vzamemo, vendar ne smemo, kakor Bogišić po pravici naglašá, govoriti o preziranju ženske pri teh narodih, če pomislimo, da je največja svečanost v življenji pro-

milu, prav dobro. Da si boja zlasti sedaj, ko še ni maščevana Gordonova smrt v Afriki, posebno ne želé, o tem so dá komaj dvojiti. A kako si pomagati iz te zadrege? Z emirom razdvojiti se, reklo bi se, napraviti si novega protivnika. A če se pusti, da ta še dalje prodira, da še dalje zaseda kraje, o kojih Rusi trdijo, da se to storiti ne sme, kako naj se potem Anglija znebi suma, da ne stoji za emirom, da ta ne ravna po njenem naročilu? Stvar je tedaj jako resna!

Vender upamo še vedno, da se bodo našla sredstva, s kojimi se bo dosegel sporazum med obema velevladstvi. Še je mogoče, da se brez preliivanja krvi reši vprašanje: Kedo je kriv? in da država, ki se ji je krivica zgodila, mirnim pôtém pride do svoje pravice. Se vé pa, da bode moral priti kak tretji, ki bode nepristransko odgovoril na to vprašanje. Anglije in Rusije sodba tu ne more biti merodajna in odločilna, ker sta obe državi tu sami interesirani. Posredovati bode morala kaka tuja država, ki ni pri tem čisto nič zadeta. In da se bo to zgodilo, o tem smo do trdnega prepričani. Pred posledicami, kakor bi jih imela vojska med Anglijo in Rusijo, boji se preveč cela Evropa, da bi se ne dobili državniki, ki bodo skušali preprečiti takov boj. Na prvem mestu poklicani sta Avstrija in Nemčija, porabiti ves svoj vpliv in vso svojo moč, da se prepreči preliivanje krvi, da se zabrani mogoča svetovna vojska. In da bosta te dve državi v tem zmislu delali, temu porok nam je znana miroljubivost obeh monarhov, ki zapovedujeta mogočnima državama!

Novi Mahdi.

P. C. — V novejšem času razširila se je vèst o nastopu novega Mahdija in kmalu potem se je zopet preklicala. Iz Omdurmana v generala Wolseleya tabor dospevši poslanec prinesel je prvi to vèst ter dejal, da se novi prorok imenuje El Snussi. Ne gledé na to, da se poročilom takih domačih poslancev more malo verjeti, glasi se ta vèst po polnem neverjetno, da bi član iz družine El Snussi kot nasprotnik nastopil proti Mohamedu Ahmetu. Angleška vlada ima baje dokaze v rokah, da muselmanska sekta, katere glavni načelnik je znani Sidi Mohamed Ben Ali El Snussi, neposrednje na vse mogoče načine podpira vstase v Sudanu. Ni še dolgo, ko je provicijalni načelnik te sekte v Tanti (Egipet) dobil od Sidija poročilo, v katerem se je izražala na nedvojben način simpatičja za stvar, za katero se borijo Sudanci. Ravno tako ni neznano, da je Sidi mnogobrojnimi, k njemu iz Tripolisa in iz Sahare došlim deputacijam dal zagotovilo, da se bode v bližnji bodočnosti udeležil vojske, da se zopet postavi izlamsko nadvladarstvo v Egiptu. Kaj bi izpolnitev

stega Srbina pa tudi ostalih Slovanov: svatba. Tega ne smemo storiti, če pomislimo, koliko važnost da podajata prosti Srbin in Hrvat temu poslu, koliko da jih stane muke, dokler izprosijo devojko, s kako točnostjo izpolnjujejo tudi najbolj sitne obrede pri tej svečanosti itd.

Upajmo, da bode prodirajoča kultura tudi tukaj vse nedostatke odpravila, da bode prihodnjemu pisatelju o slovanskih ženah mogoče: v vsakem oziru krasno in svetlo podoba! nehoté se spomnim pri tem Diderota, ki zahteva od vsakega, kateri hoče pisati o ženstvu, da naj namaka svoje pero v mavrici ter da naj piše, kakor da bi rožice po papirju trosil. Da ta stepen popolnosti dosežem, tega še upal nisem. Takemu predmetu nasproti so mi moči onemogle. Prosil sem Vas torej le, da mi sledite nekoliko v preteklost našega naroda ter sem skušal pokazati, kako visoko da je cenil Slovan ženstvo, ne velike zgodovinske prikazni, ampak svojo družico. Zavoljo tega se nisem mudil pri kraljicah in vladaricah, ampak skušal sem slikati ženo v njenem pravem kraljestvu, v svetišči rodbine, kjer ona s svojim vladanjem osrečuje vse, kateri živé v srečnem tem zavetji.

Če nam Slovencem pomanjkujejo tako zvane

tega zagotovila za Angleže pomenilo, lahko previdi vsak, kdor se še spomina poročil, katera so izšla v raznem času v javnih evropskih časopisih o proselitstvu, o bogastvu in vojaški organizaciji te zeló razširjene mohamedanske bratovščine. Za njenega kratkega obstanka (ustanovila se je leta 1837) razširila se je zeló brzo in celó tam, kjer se je nasprotovalo njenim naukom, kakor v Mekki in Medini, dalje v Egiptu, kjer šteje 17 samostanov, v Bagdadu, kjer k njej pripada mogočni rod Sidi Abdel Kader el Ghilani kakor tudi v libijski puščavi in Sahari.

Francozi imeli so večkrat priliko zvedeti, s kakim nespravljamim sovraštvom proti kristijanom in židom je navdana ta bratovščina, katere članovi s kristijani in židi niti govoriti ne smejo. Z gotovostjo se more trditi, da imajo uže danes iz metropolitanskega samostana poslani mnogobrojni bratje v Mahdijevem taboru odločilno besedo, da drugi poslanci še obotavljajoče se rodove navdušujejo in fanatizujejo, drugi zopet posredujejo pošiljanje orožja, kratko rečeno, ti organizujejo upor, katerega pač najspretnější angleški vojvode z najhrabrejšimi četami ne bodo mogli tako kmalu udušiti. Prej ali slej se bodo morali v Londonu odločiti, s Porto se resno o tem razgovarjati, da bode nastopil Sultan s svojo avtoriteto proti temu fanatizmu. Zdi se, da turški državniki z gotovostjo računajo na to, da konečno vender pride ta čas, in oni ne bodo zamudili, staviti svojih pogojev pri izpolnjevanji te želje.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Komisije gospodske zbornice sešle so se danes zopet, da izdelajo še ostale nerešene predloge. Kedaj bode imela zbornica prvo sejo, še ni določeno.

V Štajerski pričelo se je uže delovati za bodoče državnozborske volitve. Liberalci razposlali so uže vabila k sestavi velikega osrednjega volilnega odbora.

Iz Hrvatske se poroča, da vladi preti velika nevarnost, od vladne stranke se namreč hočejo ločiti Srbi, ker se jim niso izpolnile nekatere dane jim obljube. — Po Zagrebu je razširjena govorica, da misli sekcijski načelnik za uk in bogočastje, Vončina, nastopiti daljši dopust, ter da se potem ne vrne več na svoje mesto. Njegovimi nasledniki se imenujejo Jurković, Kršnjavi in Spevec.

Kakor se iz Bocena poroča, so članovi tirolskega veleposestva zavrgli kompromis, katerega jim je za bodoče državnozborske volitve ponudila italijanska narodna stranka, dalje pa se tudi poroča, da bode zdaj z italijansko stranko sklenila kompromis nemško-klerikalna stranka. Do

„slavne žene“, imamo hvala Bogu obilico takih, ki posvetijo vse svoje življenje svoji rodbini. Navidezno le za svoje skrbeč, se vender trudijo za občni blagor, za veliki svet, kateremu po svojih dobro izgojenih hčerkah in sinovih vedno nove podpornike in pomočnike ter nove delujoče moči izrežajo. Same se ne pokažejo na pozorišči javnosti, le svoje trume pošiljajo v boj, v javno življenje. Doma pa jim pripravljajo mirno in ugodno zavetje, v katerem si od javnih bojov in naporov utrujeni odpočinejo, kjer nove moči zadobe. In ako so ti bojevalci onemogli, če so jim vsi upi, vse nade po vodi splavale, spet priteko v rodbino, kjer so jim ženske roke mir in odpočitek pripravile. Pri tem tihem in mirnem delovanju si slovenske matere sicer ne pridobe slavnih, na široko znanih imen, ne stečejo si glasne slave. Kdor pa globljeje motri narodovo življenje in njega napredek, vidi in občuduje povsod njihov dobrodejen vpliv, prezreti ne more, da je ravno tukaj temelj lepši narodni bodočnosti, da moramo in smemo staviti vse naše nade na: slovensko ženo in slovensko dekle.

zdaj so bili zastopniki tirolskega veleposestva vedno v vrstah levičarjev.

Tuje dežele.

Francoski kabinet še vedno ni sestavljen. Freycinet ni si upal dobiti primrenih mož za kabinet, odložil je izročeno mu nalogo. Na to izvršila se je sestava kabineta Constansu, a tudi temu se ni posrečilo; zdaj ima nalog, sestaviti kabinet, Brisson. Če se bode pač temu posrečilo; položaj Francije je zdaj težaven, in posel ministerskega predsednika gotovo ni prijeten.

S sudanskega bojišča se poroča, da so Angleži dne 3. t. m. imeli s sovražnikom; boj izpal je za Angleže ugodno, tudi izgub niso imeli posebnih, mrtev je 1 mož, 1 častnik in 10 mož je ranjenih. General Graham namerava graditi železnico dalje v Handul, potem tjà prestaviti tabor in pričakovati ondu napad Osmana Digma.

O vstanku Indijanov v Manitobi došli so v London naslednji brzogaji: Iz Otavo z dné 1. t. m. Po poročilih, katera so danes v jutro došla, so žene in otroci iz naselbin v varnem zavetju v trdnjavah, katere brani 200 mož. Sedemdeset redarjev na konjih poslalo se jim je na pomoč, ter bodo došli jutri v Battleford. — General Middleton poroča, da je v Battleford oskrbljen z živežem za tri tedne. Na rekah se led naglo taja; čez reke priti je zeló težavno, večkrat nemožno zaradi ledu. Ko so danes Indijani delj časa plenili v okolici Battleforda, podali so se zopet v svoje šotore nazaj.

Razne vesti.

— (Metodova slavnost v Rusiji.) Ruski car je v trajen spomin na velika oznanovaleca slovanska Cirila in Metoda zaukazal sledeče: V prihodnje ima se 11. maj, to je dan sv. Cirila in Metoda praznovati kot „srednji“ praznik in se ima kot tak tudi v cerkvenem koledarji zaznamovati. Ravno isto velja za 6. dan aprila, na koji dan je umrl sv. Metod. Na ta dan in na dan 14. februarja, kot smrtni dan Cirilov bode ruska cerkev žalovala in se bode v tem zmislu tudi opravljala služba božja. Razen tega imenovala se bosta ta svetnika odslej tudi v vseh cerkvenih molitvah, kjer se naštevajo patroni ruske cerkve, in sicer precej za sv. Nikolajem.

— (Otročja odkritosrčnost.) Ludevik XIV. šel se je necega dné sprehajati, in sicer ga je pot peljala mimo necega vrta. Ko vrtar kralja zagleda, vtrga brž dve lepi in debeli marelici ter veli svojemu mamelemu sinčeku, naj poteče za kraljem ter mu ponudi sad. Deček napoti se urnih nog za kraljem in ko ga dohití, reče mu: „Naj blagovoli vaše veličanstvo milostno vzeti te dve marelici od mojega očeta v dar!“ Prijazni kralj vzame ja takoj in začne eno precej jesti. Potem pa reče dečku: „Čuj, dečko, dajva si pošteno deliti, vzemi ti drugo!“ Ta vzame jo dobrovoljno nazaj in jo počne kar na mestu z nožem lupiti. „Zakaj delaš to?“ ga popraša kralj. „Zató,“ odgovori odkritosrečno vrtnarjev sinček, „ker mi je med potom ena pala v lužo, sedaj pa ne vem, je li bila tista, ki jo vaše veličanstvo jé, ali ta, ki sem jo nazaj dobil.“

— (Temna dogodbica.) Iz Marzeilla poroča se o sledečem poskusu umora in samomora. V necem vrtu sredi mesta sedela sta tuj mož in žena. Naenkrat začuje se trikratni strel iz revolverja in mož in žena pala sta na tla. Žena bila je zadeta od dveh krogelj, mož pa od one, in sicer v čelo. Nobeden ranjenih ni vstani dati odgovora na vprašanje. Kedo da sta tuja dva, se ni dalo določiti, le toliko se je dognalo, da v hôtelu, v katerem sta stanovala, nista povedala svojega pravega imena. Ko so ranjenca prenašali v bolnico, skušala je žena, ki je imela revolver seboj, samo sebe usmrtiti. Cela zadeva je čisto nejasna, ker se ne vé, kedo je na njiju streljal in tudi ne, zakaj se je vse to zgodilo.

— (Armada revežev.) V svarilo vsem onim, ki nameravajo onkraj „velike vode“, v Ameriki, iskati boljše sreče, zadostuje naj vèst, da je sedaj, kakor pravi po statističnih podatkih posneto poročilo, v mestu Newyorku 76 000 ljudij brez — kruha! Po svojem poklicu in delu se razvrščajo v te-le stroke: v kon-

fekcijski stroki je brez dela 10 000 oseb, izdelovalcev smodk 6000, kovačev 5000, zidarjev 4500, izdelovalcev pohišja 3000, železarjev 3000, kamnosekov 2000, mizarjev 1500, knjigovezov itd. 1500, izdelovalcev umetelskih cvetlic 1500, tesarjev 1400, olovjarjev 1250; tiskarjev in stavcev je brez dela 1000, natakarjev 1000, pekarjev 800, črevljarjev 500, mavčarjev (gipsarjev) 400, in družih različnih strok 2500. Dalje poroča statistika, da je med njimi brez dela še 30 000 žensk, 3000 ladijnih nakladačev in 6000 Italijanov. V Newyorku je blagotvorniteljno društvo, ki je v zadnjih treh letih podpiralo 45 000 rodbin, ki sestojé iz 180 000 oseb, in to „armado revežev“ pomnožujejo čez mero izseljenci iz Evrope.

Domače stvari.

— (Imenovanje.) Minister in vodja pravosodnega ministerstva je sodnijskega pristava v Ljubljani gosp. Jakoba Mundo imenoval okrajnim sodnikom v Mahrenbergu.

— (Gospod deželni predsednik baron Winkler) vrnil se je v nedeljo zvečer zopet z Reke v Ljubljano; bolezen dragega sina obrnila se je nekoliko na bolje. Gospa baronovka Winklerjeva ostala je še pri svojem bolnem sinu na Reki.

— (Mestni odbor ljubljanski) ima danes zvečer ob 6. uri redno javno sejo. Po javni seji je tajna seja.

— (Dopolnilne volitve v mestni zastop.) Volilci III. razreda za volitve v ljubljanski mestni zastop imeli so v nedeljo dopoldne shod v čitalnični dvorani, da se posvetujejo o kandidatih. Postavili so se kot kandidatje vsi dozdani mestni odborniki; mestu odstopivšega odbornika dr. Drča postavil se je kandidat Fran Trtnik, uradnik pri deželnem odboru, in mestu Jan. Nep. Horaka, kateri zaradi visoke starosti neče več prevzeti mandata, postavil se je Fran Majer, zlatar. V ponedeljek pa so imeli shod volilci II. razreda. Kot kandidatje postavili so se: dozdani mestni odborniki računski svetnik Bayer in župan Grasselli, kot nova kandidata stavbeni svetnik Potočnik in gimn. profesor Toma Zupan. — Volilci I. razreda imajo shod v nedeljo dné 12. t. m. ob 11. uri dopoldne v čitalnični dvorani.

— (Pogozdovanje Krasa.) „Wiener Ztg.“ objavila je minoli teden zakon, po katerem so pristojbin proste one pogodbe in listine, katere se tičejo pogozdovanja Krasa v Goriški in Gradiški.

— (Vstajenje Odrešenikovo) obhajalo se je v soboto popoldne po ljubljanskih cerkvah zelo slovesno. Procesij udeležilo se je ob ugodnem vremenu silno mnogo vernega ljudstva. V stolni cerkvi vodil je obrede sam knezoškof dr. Misija, katerega so obdajali korarji in duhovščina stolne cerkve. Spreveda udeležili so se tudi naslednji svetni dostojanstveniki: gg. dvorni svetnik grof Chorinsky, vladni svetnik baron Pascotini-Juriškov, prezidijalni tajnik vitez Schwarz, dež. odbornik ces. svetnik Murnik, predsednik trgovinske zbornice Kušar, mestni župan Grasselli, finančni ravnatelj Dimitz, nadsodnijski svetnik Kočever itd. Pri sprevedu svirala je vojaška godba pešpolka baron Kuhn št. 17.

— (Deželni odbor kranjski) oddal je vodstvo nemškega gledališča v Ljubljani vodji letnega gledališča v Francevi kopeli, g. Emanuelu Westenu.

— (Umrli) je dné 3. t. m. v Polhovem Gradcu gosp. župnik Jakob Fada. Pokojnik se je narodil na Jesenicah na Gorenjskem dné 23. julija 1808; v duhovnika je bil posvečen l. 1836.

— (Iz Vipave) se nam z dné 2. t. m. poroča: Po našem trgu razširila se je govorica, da je na Občini pri Trstu nek žid, ki ima velikansko zalogo raznega blaga in da daje blago vsakomu, kdor mu prinese svoj domovinski list, brez vsacega krajcarja. Stvar je smešna in za prvi dan aprila ne preslabo izmišljena, in tej izmišljivi šli so na led štirje tukajšnji rokodelci. Šli so po domovinski list k gosp. županu in potem proti Občini, in ko tja dospejo, žida ni nikjer, da bi jim dal blago brez novcev, in ko so pet ur hodá naredili, so se še le spomnili, da je prvi dan aprila in da bodo morali kreniti zopet nazaj proti domu brez blaga. Ko so nazaj prišli, smeja ni bilo kmalu konec.

— („Slovensko pevsko društvo.“) Odbor tega društva je sklenil, da se letos priredi velik kon-

cert v Celji, in sicer v 8. dan septembra t. l. To društvo šteje zdaj uže nad 200 članov.

— (Gospod Fran Povšé) odložil je svoj mandat kot deželni poslanec goriških veleposestnikov. Odstopil je zaradi bolehnosti.

— („Ljubljanski Zvon.“) Te dni izšla je četrta številka „Ljubljanskega Zvona.“ Vsebina je, kakor vselej, jako mnogovrstna in polna najlepšega graoiva. Razen krasnih pesnij poznatih naših pesnikov, prinaša 4. zvezek nadaljevanje uže prej pričetih lepih spisov in razprav, a na novo zelo zanimivo sestavljen spis neutrudnega našega pisatelja g. prof. S. Rutarja o toku „Reke“ — „Timave“, koje je uže Vergil, kakor nam g. pisatelj pripoveduje, v krasnih verzih opeval, potem pa kratek, a zelo lep spis o življenji prerano umršega nam Krilana od dr. Štreklja. Razen tega je „Slovenski glasnik“ z veliko vestnostjo in natančnostjo sestavljen. — Ker „Ljubljanski Zvon“ stopa s to številko v drugo četrletje letošnjega leta, ne želimo mu le, da mu ostanejo dosednji naročniki zvesti, ampak da mu tudi novi pristopijo. Od strani uredništva se vse stori, da je list v vsakem oziru izvrsten in da dela tudi pred tujim svetom čast našemu narodu. Dolžnost slovenske inteligence je tedaj, da tako požrtvovalno, za kulturni razvitek naroda tolikanj važno podjetje, vsestransko gmotno podpira, kajti le na ta način more prvi naš leposlovni in znanstveni list še na dalje tako lepo napredovati, kakor se je to do sedaj godilo.

Narodno-gospodarstvene stvari.

Po čem čebele ena drugo spoznajo.

Gotovo zelo čudna in redka prikazen je, da se veliko tisuč čebel pod najvišjim vodstvom kraljice v jednom panju skupaj živčih, katerih starost v poletnem času povprečno šest tednov ne presega, tako hitro med sabo spoznajo, da vsacega tujega vsiljenca, ki se po podobi, velikosti in barvi od domačih živalic v panju komaj razloči, préej pri žrelu uže čuvaji zgrabiijo ter v boju za življenje in smrt pri žrelu iz panja vržejo. Pri tem strogem ravnanji so pa vender tudi izjeme, ter se ne postopa z vsemi tujci tako ostro. Te ob-sodbe izvzete so mlade čebelice, katere so prvi izlet naredile, da okolico in kraj svojega domu spoznajo in so domov vračajoč se zgrešile svojo hišo, svoj panj. Tem se prizanese zaradi neskušnosti. Dalje se še one čebele v tuj panj brez ovire sprejmejo, ki po dokončanem dnevnem delu dobro obložene vračajoč se k ponočnemu počitku v svoj dom, tega zgreše, ali pa vsled hudega vremena primorane pri sosedu pronočišča iščejo. To (pronočišče) tudi préej dobé, ker ne pridejo s praznimi rokami. Te, kakor tudi spredaj omenjene mlade pribegle čebelice ostanejo od tega trenutka v tem panju, in se prihodnji dan nič več na svoj pravi dom ne vrnejo. V tujem panju se sedaj vdomačé uže v malo dnevih, in ko bi jih čez nekaj dni doletela vrsta žrelo stražiti, bi se brezdvomno proti svojim pravim sestram, ki bi se s praznim želodcem v kaki zadregi zatekle v oni panj zavetja iskat, také osorno obnašale, kot bi bile prave domačinke v dotičnem panju.

Osebné znanja čebele med sabo pri tako ogromnem številu živalic, ki so udje jedne družine in so vrhu tega po letu redko kedaj vse ob istem času doma in ker delavke le malo časa žive, ne morejo imeti. Tudi barva v tej zadevi ne more nič pripomoči, ker postavim čebel, katerim se se dala matica drugač barvanega plemena, otroka te nove matere, ki so drugačne barve prav nič ne sovražijo. Ne ostaje nam drugo sredstvo medsabojnega spoznanja, kot glas, čut in duh.

Dolgo časa se je v čebelarstvih krogih trdilo, da se čebele med sabo po glasu poznajo in razumejo in da imajo neko geslo (besedo, glas), po katerem se udje jedne družine spoznajo. Se vé da imajo čebele gotove glasove, s katerim svoje občutke razodevajo in po katerih se tudi zunaj panju spoznajo. Tako zvabi močno sikajoč glas razdražene čebele, ki nas hoče izpred čebelnjaka ali panju pregnati, kmalu precejšnje število čebel iz sosednjih panjov, katere nas potem združene odpode; ravno tako vé roj s prijetnim in veselim glasom tisoče svojih udov v malo trenutkih zbrati. Vsi ti glasovi, katerih človeško uho, čeravno le malo občutljivo za tako nježne glasove, vé kakih 30 naštetih in razločiti, kaj pomenijo, so splošno šumenje ali glasanje

čebel, nikoli pa niso kako gaslo, s katerim bi se posamezne družine razumevale.

Drugi zopet menijo, da se čebele med sabo po občutu spoznajo, ker se večkrat vidi, kako se s tipalnicami v panju tipajo, kakor da bi si hotele kaj povedati. Temu bi se sicer pritrdilo a le s spremembo, da so v tipalnicah tudi organi za voh ali duh, tako da potem ni čut, temveč le v tipalnicah se nahajoči vohovi živci posredniki medsabojnega spoznavanja čebe v panju.

Razvidno je tedaj, da čebele, ki iz paše domov prihajajo, katerih panjev duh uže vé ni tako močan, n se od duha obletanih čebel uže omami, brez posebne truda v tuj panj pridejo. Ne samo polni želodec medu, temveč tudi splošni (nevtralni) duh je sredstvo, katero žrelo čuvajoče čebele premoti, da tujih čebel ne spoznajo. Če postavim denemo čebele, katere so se vznemirjene v svojem panju medu najedle, pred žrelo družega panju, in videli bomo, kako hitro domačinke onega panju prilete, jih odpodé in iz pred panju pomečejo, čeravno imajo z medom napolnjene želodce; to daje nam spričevalo, da ne s sabo prinešena zaloga, temveč drug vzrok mora biti, ki čebelam voh v tuj panj dovoljuje ali zabranjuje. Mlade čebele katere vsak tuj panj rad sprejme, še niso tako navzete matičnega duha, s čimur se tudi njih mladost potrjuje. Mladost tudi pri drugih stvareh nekoliko več prostosti vživa, zakaj bi pri čebelah tako ne bilo? Čebele roparice, ki v tuj panj s tem namenom hodijo, da bi tamkaj med nabirale in ga domov nosile, se v začetku trdo zabranjujejo, da ne morejo v panj, če pa le nekaterikrat uže v tuj panj pridejo, potem zamorejo brez posebne ozire ven in noter hoditi, nalezle so uže nekoliko duha ondotne matice in čuvaji, katerih vohovi organi so se uže skoro gotovo kolikor toliko na duha roparic, ki vedno v obilem številu prihajajo, navadili, ne vedó več roparic od domačink razločevati.

Tudi naslednja prikazen, ki je sama ob sebi čudna, se lahko po zgornjem trdilu razvidi. Čebele od rojev z oplemenjeno matico se nočejo med sabo združiti, kakor tudi z onimi od neoplemenjenene, med tem, ko se poslednje brez posebnega klanja lahko skupaj spravijo, in matice se pusté v dvoboji svojo srečo poskusiti. Skoro gotovo je, da še neoplemenitena matica nič ali le prav malo one tekočine iz sebe spušča, da bi svoje čebele bolje zaznamovala.

Daleč proč od čebelnjaka na polji na paši se pa ne brigajo ena za drugo ter za domovanje, kje ga katera ima. Tudi nevošljivosti ne poznajo, temveč po svojem naternem nagibu svojim potem mirno in hitro delajo, da tako prirodino korist v dobro porabijo. Kakor stroge so doma proti tujcem, tako dobrosrčne in velikodušne so na paši, ko se ena drugi nabirajoč svojih zakladov radovoljno izogne. „Slov. Čebelar.“

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Pariz, 7. aprila. (Oficijelno.) Novi kabinet je sestavljen. Brisson je predsednik in pravosodstva, Freycinet minister vunanjih poslov.

Budimpešta, 6. aprila. Ministerski predsednik Tisza in finančni minister Szapary podala sta se danes zvečer za dva dneva na Dunaj, da se razgovarjata s članovi vkupne in avstrijske vlade o nekaterih nerešenih zadevah.

Pariz, 6. aprila. Z ozirom na pojave, kateri so se kazali včeraj v zbornici za kabinet Brisson, odpovedal se je Constans sestavi kabineta ter prosil predsednika Grévyja, naj pokliče v kabinet Brissona. Slednji se bode danes razgovarjal s predsednikom Grévyjem.

Pariz, 6. aprila. „Corr. Havas“ poroča, da se bode najbže sestavil kabinet z Brissonom kot predsednikom in Freycinetom kot ministrom za vnanje zadeve. V senatu je omenil predsednik, da je iz zanesljivega vira izvedel, da je kabinet uže sestavljen ter da se jutri ministri razglasijo v uradnem listu.

London, 6. aprila. Današnji ministerski svét, kateri je trajal več ur, bavil se je z egiptovskim vprašanjem in ruskim odgovorom v afganski zadevi. Lord Granville zapustil je večkrat dvorano ter se šel razgovarjat z ruskim poslanikom.

